

CONV 754/03

FØLGESKRIVELSE

fra: sekretariatet

til: konventet

Vedr.: Tekst fra Regionsudvalgets observatører i konventet:
– "Territorial samhørighed"

Generalsekretæren for konventet har fra Josef Chabert, Manfred Dammeyer, Patrick Dewael, Claude du Granrut, Claudio Martini og Ramón Luis Valcarcel Siso, der er Regionsudvalgets observatører i konventet, modtaget vedlagte udtalelse fra Regionsudvalget om den territoriale samhørighed, som de på egne vegne forelægger konventet.

REGIONSUDVALGETS UDTALELSE

af 10. april 2003

om

"Territorial samhørighed"

REGIONSUDVALGET HAR -

under henvisning til præsidiets beslutning af 14. maj 2002 om i henhold til EF-traktatens artikel 265, stk. 5, at afgive udtalelse om "Territorial samhørighed" og henvise det forberedende arbejde til Underudvalget for Territorial Samhørighed,

under henvisning til sin udtalelse af 14. januar 1999 om "Det Europæiske Fysiske og Funktionelle Udviklingsperspektiv", ordfører: Claude du Granrut, medordfører: Anders Knappe (CdR 266/1998)¹,

under henvisning til sin udtalelse om "Den europæiske regionalpolitikens struktur og målsætninger i sammenhæng med EU-udvidelsen og globaliseringen: Åbning af debatten", ordfører: Karl-Heinz Klär (D/PSE) (CdR 157/2000)²,

under henvisning til sin udtalelse af 14. november 2001 om Kommissionens "Anden rapport om økonomisk og social samhørighed", ordførere: Eduardo Zaplana Hernández-Soro (E/PPE) og Jan Tindemans (NL/PSE) (CdR 74/2001)³,

under henvisning til sin udtalelse af 10. oktober 2002 om "Kommissionens meddelelse om første situationsrapport om økonomisk og social samhørighed" (KOM(2002) 46 endelig), ordfører: Vito d'Ambrosio (I. PSE) (CdR 101/2002),

under henvisning til sin rapport om "Territorial samhørighed i Europa", udarbejdet af *Gruppen for Europæiske Politiske Studier* (CdR 195/2002),

under henvisning til forslag til Regionsudvalgets udtalelse (CdR 388/2002 rev. 1), som blev vedtaget af Underudvalget for Territorial Samhørighed den 19. februar 2003 med Ramón L. Valcárcel Siso (E/PPE), ministerpræsident for regionen Murcia, som ordfører,

og ud fra følgende betragtninger:

samhørighed er et af Den Europæiske Unions grundlæggende mål;

samhørighedens territoriale dimension er en af prioriteterne i Kommissionens anden rapport om økonomisk og social samhørighed fra januar 2001;

regional- og samhørighedspolitikken er et af Den Europæiske Unions vigtigste politikområder;

overvejelser over den territoriale samhørighed er af afgørende betydning, fordi det er et centralt emne i debatten om regionalpolitikken og samhørighedspolitikken fremtid efter 2006;

¹ EFT C 93 af 6.4.1999, s. 36.

² EFT C 148 af 18.5.2001, s. 25.

³ EFT C 107 af 3.5.2002, s. 27.

det er nødvendigt at komme videre i debatten om dette emne -

på sin 49. plenarforsamling den 9.-10. april 2003 (mødet den 10. april)

VEDTAGET FØLGENDE UDTALELSE:

*

* *

1. Regionsudvalgets synspunkter

Territorial samhørighed: et afgørende aspekt af samhørigheden

Regionsudvalget

1.1. **erkender**, at det er vanskeligt at karakterisere samhørighedens territoriale aspekt, men peger på de fremskridt, der er sket i forskningen på dette område siden vedtagelsen af Det Europæiske Fysiske og Funktionelle Udviklingsperspektiv (EFFU) i 1999;

1.2. **mener** imidlertid, at samhørigheden ikke alene må vurderes på de økonomiske og sociale aspekter, der måles ved hjælp af statistiske indikatorer på medlemsstatsniveau, men at en bedre forståelse af den reelle samhørighed kræver henvisning til de geografiske områder på subnationalt niveau;

1.3. **er overbevist om**, at samhørigheden under disse omstændigheder bør betragtes på regionalt niveau for at gøre det klart, hvilke forskelle i udvikling der er i dag mellem medlemsstaterne og inden for disse – under hensyntagen til den fortsat gældende udviklingsmodel, der fokuserer på forholdet mellem centrum og periferi;

1.4. **mener** derfor, at territorial samhørighed skal fortolkes som målsætningen om at reducere udviklingsforskelle mellem regionerne i EU via en ny organisering af EU's område, der muliggør en polycentrisk, harmonisk, afbalanceret og bæredygtig udvikling. Med hensyn til den regionsinterne dimension skal territorial samhørighed opfattes som et mål, der går ud på at reducere udviklings-skævheder og den eksisterende fysiske og økonomiske skævvridning inden for de europæiske regioner gennem regionalplanlægning og andre offentlige foranstaltninger med territorial betydning, som hovedsagelig bør gennemføres af EU's regionale og lokale organer, og som bør føre til, at der opbygges en model for polycentrisk og afbalanceret territorial udvikling i Den Europæiske Union. Man bør i denne forbindelse være særlig opmærksom på regioner med et permanent geografisk handicap (øer, bjerge, tyndt befolkede områder), regioner i EU's yderste periferi samt visse regioner med særlige karakteristika (landområder, forstadsområder, grænseegne);

1.5. **finder**, at kun en polycentrisk udviklingsmodel for EU's område kan give alle regioner i EU rimelige udviklingsbetingelser;

1.6. **påpeger**, at territorial samhørighed ganske vist ikke figurerer i EF-traktatens artikel 2, 3 og 158, men til gengæld nævnes direkte i artikel 16.

Territorial samhørighed: nogle illustrerende eksempler på aktuelle og kommende udviklingsforskelle mellem regionerne i EU.

Regionsudvalget

1.7. **konstaterer**, at udviklingsforskellene i EU er særlig store, når indikatorer som BNP pr. indbygger og ledighedsprocenten lægges til grund;

1.8. **påpeger** imidlertid, at forskellene er endnu større, når de beregnes på regionalt niveau i stedet for på nationalt niveau. Set i forhold til BNP pr. indbygger er forskellen mellem regionerne på NUTS 2-niveau på 1 til 4,7, mens den mellem medlemsstaterne er på 1 til 2,7. Der er også store forskelle hvad angår ledighed: i 2000 lå forskellene mellem regionerne på NUTS 2-niveau på 1 til 16,2, mens den mellem medlemsstaterne lå på 1 til 5,1;

1.9. **beklager**, at der i forhold til disse to indikatorer set over de seneste år stadig er store forskelle mellem NUTS 2- og NUTS 3-områderne, selv om forskellene mellem medlemsstaterne er blevet mindre;

1.10. **er bekymret over**, at forskellene mellem regionerne set i forhold til disse indikatorer er steget i visse medlemsstater;

1.11. **understreger**, at andre statistiske indikatorer også klart viser forskellene mellem regionerne og medlemsstaterne i EU, f.eks. demografi, adgangsmuligheder, forsknings- og innovationspotentiale eller almen uddannelse og erhvervsuddannelse;

1.12. **konstaterer**, at EU's forestående udvidelse vil indebære en meget stor stigning i udviklingsforskellene mellem de forskellige egne. Udvidelsen vil indebære væsentligt øgede forskelle såvel på nationalt som på regionalt og lokalt niveau hvad angår BNP og ledighed. Det vil sætte den egentlige udfordring for den territoriale samhørighed i relief, uanset hvilket geografisk niveau der anvendes som reference;

1.13. **er overbevist om**, at den aktuelle skævvridning mellem de store byområder i centrum af EU og EU's periferi kun kan mindskes, hvis EU i denne situation viser reel politisk vilje til at forfølge målet om territorial samhørighed. Udvidelsen vil blot forstærke disse skævheder.

2. Regionsudvalgets anbefalinger

Anbefalinger, der kan fremme den territoriale samhørighed

Regionsudvalget

2.1. **anmoder om**, at territorial samhørighed gøres til et politisk mål i lighed med økonomisk og social samhørighed;

2.2. **kræver** derfor en ændring af EF-traktatens artikel 2, 3 og 158 med henblik på at medtage territorial samhørighed som et af EU's politiske hovedmål. Medtagelsen af dette mål bør bekræftes i den kommende forfatningstraktat, så EU får midler til at handle på dette område;

2.3. **er overbevist om**, at en større grad af territorial samhørighed for at mindske forskellene mellem regionerne i EU kræver en ny organisering af EU's område, der kan bane vej for en polycentrisk udvikling;

2.4. **er klar over**, at en polycentrisk udvikling kun kan finde sted på følgende betingelser:

- vedtagelse af en egentlig territorial referenceramme, som kan føre til bedre koordinering af de forskellige institutionelle niveaues indsats i området,
- større sammenhæng mellem de sektorielle EU-politikker, der har stor indvirkning på regioner og lokalområder, og samhørighedsmålet. Dette er særligt vigtigt i forbindelse med den fælles landbrugspolitik, hvis endelige udformning vil få afgørende betydning for, om landdistrikterne får nyt liv eller kommer til at ligge øde hen, i det mindste i de mest skrøbelige områder, hvilket ville vælte balancen mellem landdistrikter og byområder i de pågældende regioner,
- fastholdelse af en egentlig regionalpolitik på EU-plan, som ikke begrænses til mål 1-regioner, men som omfatter alle de øvrige regioner gennem et nyt mål 2;

2.5. **anbefaler**, at regionalpolitikken udvides til at omfatte målet om territorial samhørighed, så den reelt kan bidrage til en polycentrisk udvikling af EU's område ved at styrke et net af små og mellemstore byområder i perifere regioner, som skal fungere som spydspidser for vækst og udvikling. Det er herunder vigtigt at sikre et afbalanceret forhold mellem byområder og landdistrikter og styrke den gensidige synergi. Denne sammenkædning af byområder vil styrke deres effektivitet og hele regionens konkurrenceevne via etablering af samarbejdsnetværker;

2.6. **mener**, at en ændring af EU's regionalpolitik bør følges op af en indbyrdes afstemning af forholdet mellem denne politik og politikken for hhv. beskæftigelse og sociale anliggender (ESF), udvikling af landdistrikterne (EUGFL) og fiskeri (FIUF);

2.7. **foreslår** en tilpasning af EU's sektoralpolitikker, så de får en territorial dimension og dermed kan bidrage til målet om samhørighed. Dette forslag er særlig vigtigt for sektoralpolitikker med stor regional og lokal indvirkning, f.eks. transportpolitik, forskningspolitik, innovationspolitik, landbrugspolitik og miljøpolitik;

2.8. **finder** det absolut nødvendigt at sikre bedre koordinering mellem EU's regionalpolitik og EU's sektoralpolitikker. Man må heller ikke glemme den nødvendige sammenhæng mellem konkurrencepolitik og regionalpolitik;

2.9. **støtter** det synspunkt, at det er nødvendigt at skabe en institutionel ramme, der er bedre egnet til at sikre god forvaltning af regioner og lokalsamfund, hvis det skal lykkes at skabe større territorial samhørighed;

2.10. **mener**, at en styrkelse af den motiverende virkning og effektivitet af EU's foranstaltninger kræver bedre koordinering af den offentlige indsats på EU-niveau, nationalt niveau og lokalt/regionalt niveau, f.eks. gennem trepartsaftaler under hensyntagen til de enkelte medlemsstaternes forfatningsbestemmelser.